

دانشگاه امام صادق (ع)
دانشکده معارف اسلامی و اقتصاد
پایان نامه کارشناسی ارشد

عنوان:

تحلیل تقاضای انرژی خانوار شهری در ایران

نویسنده: ایرج الهی دهقی

استاد راهنما: یدالله سبوحی

استاد مشاور: حمید ناظمان

سال تحصیلی: مرداد 1371

توصیفگر: 131 ص . : جدول ، نمودار. شماره بازیابی 75 الف .

واژگان کلیدی: اقتصاد انرژی / ایران / مصرف انرژی / خانوار / کشش تقاضا / انرژی

چکیده:

هدف از این پژوهش ، بررسی وضعیت مصرف انرژی در خانوارهای شهری ایران است. تحقیق حاضر با استفاده از روش کتابخانه ای از نوع تحلیلی انجام یافته و مباحث آن در پنج فصل تنظیم شده است. فصل اول ، برخی ویژگیهای اساسی اقتصادی – اجتماعی ایران را بیان می کند و روند مصرف انرژی ایران را طی دوره 68 – 1350 مورد ارزیابی قرار می دهد. در این فصل ضمن مطالعه و بررسی جایگاه هر یک از بخشهای اقتصادی در مصرف انرژی نقش بخش خانگی و تجاری بررسی می شود و در ادامه به برخی عوامل موثر بر رشد مصرف انرژی اشاره می شود که عبارتند از : رشد فزاینده جمعیت ،

بروز تحولات ساختاری در اقتصاد کشور ، تغییر الگوی مصرف خانوار بر اثر رشد اقتصادی و سرانجام ، تأثیر سیاست تثبیت قیمت حاملهای انرژی از سوی دولت.

فصل دوم که با نقش انرژی در خانه آغاز می شود ، در پی شناخت وضعیت مصرف انرژی و عوامل موثر بر چگونگی انتخاب و مصرف انرژی و تک تک حاملهای انرژی در خانوار است . بدین منظور ، تأثیر متغیرهای اساسی نظیر درآمد ، حجم خانوار و نوع مسکن مورد بررسی قرار می گیرد. اما توجه اساسی در این فصل ، به نقش و تأثیر درآمد معطوف است. در قسمت پایانی این فصل ، کاربردهای مختلف انرژی در خانه و عوامل تعیین کننده در هر مورد بررسی می شود . بررسی مطالعات و مدلهای تقاضا انرژی در فصل سوم انجام می گیرد. این فصل ، به دنبال آشنایی با روش ها و تکنیکهای مورد استفاده و همچنین مطالعات انجام شده پیرامون مسائل انرژی در جهان و به خصوص در ایران است و به ارزیابی نتایج حاصل از چند تحقیق می پردازد . فصل چهارم در برگیرنده عمده ترین مباحث این تحقیق می باشد. در این بخش با استفاده از تکنیکهای اقتصاد سنجی به دنبال رابطه تابعی برای بیان کمی رابطه موجود بین متغیرهای توضیحی بیان شده در فصول قبل مصرف انرژی و همچنین تک تک حاملهای انرژی می باشد و نتایج هر تخمین مورد ارزیابی قرار می گیرد. فصل پنجم ، به جمع بندی و نتایج حاصله در فصول قبل اختصاص دارد.

بر اساس نتایج حاصل از تحقیق ، مصرف انرژی در بخش خانگی به طور عمده تابع عرض و سیستم عرضه است. خانوارها قبل از توجه به هر عامل تعیین کننده دیگر از قبیل درآمد یا قیمت ، به قابلیت دسترسی و فراوان بودن انرژی توجه می نمایند. درآمد ، متغیر اساسی دیگری است که رفتار مصرفی خانوارها را تحت تأثیر قرار می دهد . با افزایش درآمد ، مصرف حاملهای انرژی افزایش می یابد (به غیر از سوخت های جامد) ، لکن در عین این افزایش از سهم هزینه های انرژی در خانوار کاسته می شود. یعنی مصرف انرژی در خانوار ، دارای مرز مشخص می باشد که با افزایش درآمد ، از آن خارج نشده و در نتیجه درصد کمتری از درآمد صرف انرژی می شود . قیمت ، متغیر دیگری در این زمینه است. تأثیر

قیمت بر مصرف انرژی بسته به نوع حامل انرژی متفاوت است. همچنین چنانچه وسایل انرژی بر گردان قیمت باشد یا جایگزینی به سختی صورت گیرد ، قیمت کمتر رفتار مصرف کنندگان را تحت تأثیر قرار می دهد و بدین سبب مصرف کنندگان سعی در ادامه رفتار سابق خود دارند.